

ประเทศในแอฟริกาเผชิญกับข่าวที่ผิดๆ ช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19

นางสมลพันธ์ โกศลศิริเศรษฐ์
รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านต่างประเทศ

ทวีปแอฟริกา เป็นทวีปที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ล่าช้ากว่าประเทศในส่วนอื่นของโลก แต่ก็มียอดผู้ติดเชื้อรายใหม่พุ่งสูงขึ้นทุกวัน รัฐบาลหลายประเทศได้ออกมาตรการเคร่งครัดในเรื่องการเว้นระยะห่างทางสังคมของผู้คน

แต่ยิ่งโรคแพร่กระจายไปเท่าไร การแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารแบบผิดๆ ก็ยิ่งแพร่กระจายกันกว้างขวางไปทั่วทวีป

ข้อมูลข่าวสารแบบผิด ๆ ไม่ใช่ข่าวลวง แต่เป็น Misinformation (มিসอินฟอร์เมชัน) ซึ่งมีค่านิยมขององค์การยูเนสโก ว่า คือ ข้อมูลผิดๆ ซึ่งผู้เผยแพร่ไม่ทราบเลยว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ผิด และไม่ได้สร้างขึ้นมา เพื่อเจตนาไปทำร้ายใคร

ตัวอย่างเช่น เรื่องที่ 1 เป็นข่าวที่ส่งเสริมให้ประชาชนหายใจเอาไอน้ำร้อนเดือดๆ เข้าไปฆ่าเชื้อโรคในจมูกและในปาก ซึ่งประเด็นนี้เป็นการเรียกร้องของประธานาธิบดี แห่งประเทศแทนซาเนีย (นาย John Pombe Magufuli) ที่กล่าวถึงยุทธศาสตร์การจัดการกับเชื้อโรค ซึ่งให้ใช้การรักษาแบบแผนโบราณ โดยใช้ไอน้ำเดือดอุณหภูมิสูง 100 องศาเซลเซียส หายใจเข้าไปฆ่าเชื้อโรค

เครดิตภาพ: Mighty Shot
/ แพทย์และ...

แพทย์และนักวิทยาศาสตร์ต่างก็ออกมาคัดค้านแนวคิดนี้ เพราะถึงแม้ว่าน้ำร้อนจะสามารถฆ่าเชื้อโรคในวงการอุตสาหกรรม หรือในโรงพยาบาลได้ แต่การหายใจเอาไอความร้อนขนาดนั้นนับว่าเป็นอันตรายอย่างมากต่อร่างกายมนุษย์ โดยนาย Kieth Neal ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพร่ระบาดของโรคติดต่อแห่งมหาวิทยาลัยนอตติงแฮม ประเทศอังกฤษ ระบุว่าถ้าไอความร้อนขนาดนั้นเข้าไปในร่างกายเพื่อฆ่าเชื้อโรคปอดของคนเราก็จะพังจนรักษาไม่ได้

นอกจากนี้ ไอความร้อนที่ระเหยจากหม้อ หรือกาต้มน้ำ ก็จะไม่เย็นลงเมื่อเข้าไปในร่างกาย และไม่มีความร้อนถึงขนาดที่จะมีผลต่อการฆ่าไวรัสได้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO) ก็ได้ออกคำเตือนเรื่องการอาบน้ำที่ร้อนจัดเพื่อหยุดไวรัส ว่า จะเกิดการลวกผิวหนังหรือทำให้ผิวหนังไหม้เป็นอันตรายได้

เรื่องที่ 2 เป็นกรณีกระจายข่าวว่า ธุรกิจของชาวจีนในแอฟริกาถูกโจมตี โดยเริ่มมาจากข่าวว่าชาวแอฟริกัน ถูกเหยียดผิว ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม และถูกทำร้ายในประเทศจีน และก็มีข่าวว่าชาวแอฟริกันก็เลยแค้นแค้นโดยลงมือกับนักธุรกิจชาวจีนในแอฟริกา โดยมีการส่งภาพวิดีโอชาวปลอมที่แสดงให้เห็นว่าธุรกิจของชาวจีนที่ประเทศไนจีเรีย ถูกเผาทำลาย ทั้งที่ของจริงคือไฟไหม้ตลาดที่โด่งดังทางตอนใต้ของไนจีเรีย โดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น The Punch ก็รายงานข่าวว่าร้านรวงที่เกิดเพลิงไหม้ดังกล่าวเป็นของพ่อค้าชาวไนจีเรีย

วิดีโอชาวปลอมดังกล่าวมีผู้เข้าชมทั่วโลกหลายล้านคน และต่อมาทาง โซเชียลมีเดีย Twitter ก็ถอดวิดีโอนี้ออก โดยระบุว่าเป็นการละเมิดกฎของ Twitter

เรื่องที่ 3 คือข่าวที่ว่า การดื่มแอลกอฮอล์ จะช่วยป้องกันโรคโควิด-19 โดยเป็นคำพูดของผู้ว่าราชการกรุงไนโรบี เมืองหลวงของประเทศเคนยา ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากว่าเป็นการให้ข้อมูลผิดๆ เนื่องจาก ผู้ว่าราชการกรุงไนโรบี นาย Mike Sonko อธิบายว่าในการจัดตั้งยังชีพให้กลุ่มคนในกลุ่มเสี่ยงและคนที่เปราะบาง เขาได้บรรจุสุราคอนยัคยี่ห้อ เฮนเนสซี ลงไปในถุงอาหารเพื่อยังชีพด้วย เพื่อไว้ดื่มฆ่าเชื้อโรคในคอ โดยอ้างผลการศึกษาขององค์การอนามัยโลกว่า แอลกอฮอล์มีบทบาทสำคัญในการฆ่าเชื้อไวรัส ซึ่งถือเป็นการตีความผิดๆ เพราะองค์การอนามัยโลกได้แจ้งแล้วว่า การดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการเพิ่มความเสี่ยงที่จะติดเชื้อ แต่แอลกอฮอล์แบบเจลที่ใช้ล้างมือต่างหากที่จะช่วยป้องกันการแพร่เชื้อโรคได้ บริษัทผู้ผลิตคอนยัคเฮนเนสซีก็ต้องออกมาเตือนชาวเคนยา เรื่องความเชื่อที่ว่าแอลกอฮอล์นั้นช่วยป้องกันเชื้อโรคได้ ซึ่งไม่มีมูลความจริง

เรื่องที่ 4 คือการแพร่กระจายข่าวอย่างกว้างขวางไปบนเฟซบุ๊ก ห้ามไม่ให้ชาวแอฟริกันสวมหน้ากากอนามัยสีฟ้า เพราะว่ามีพิษ

โพสต์แรก อ้างคำพูดของนาย Jeff Bezos ผู้ก่อตั้งบริษัท อเมซอน ว่าห้ามชาวแอฟริกันสวมหน้ากากอนามัยสีฟ้าที่ผลิตขึ้นในสหรัฐอเมริกาและยุโรปเพราะว่ามีพิษทำให้ถึงตาย (ไม่มีคำอธิบายว่าสารพิษนั้นคืออะไร) ทางบริษัท อเมซอนออกมาชี้แจงว่า เป็นข้อความที่มีผู้แต่งขึ้น

ในโพสต์บนเฟซบุ๊ก อีกชิ้นหนึ่ง อ้างคำพูดของผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลก ที่ห้ามไม่ให้ประชาชนสวมหน้ากากอนามัยสีฟ้า

เครดิตภาพ: Mighty Shot

ผู้แทนองค์การอนามัยโลก ประจำภูมิภาคแอฟริกาให้สัมภาษณ์กับ โทรทัศน์บีบีซี ว่าไม่ได้รับ รายงานจากที่ใดเลยว่ามีหน้ากากอนามัยที่เป็นพิษ และอธิบายเพิ่มเติมว่า หลายประเทศสั่งซื้อหน้ากากอนามัย มาจากหลายแหล่ง และไม่ทราบเลยว่าหน้ากากอนามัยจากที่ใดบ้างจะมีสารพิษเจือปน

จะเห็นว่าข่าวที่ผิดๆ นี้มีหลากหลายเนื้อหา ผู้เกี่ยวข้องภาครัฐ เช่นกระทรวงสาธารณสุข แพทย์ นักวิทยาศาสตร์ และผู้ผลิตสินค้าก็ต้องใช้การสื่อสารชี้แจงอย่างฉับไว เพื่อไม่ให้ผู้คนเข้าใจผิดและปฏิบัติตนผิดๆ

โชคดีที่ประเทศไทยมีการสื่อสารอย่างชัดเจนและทันท่วงที เราจึงไม่เจอปัญหาข่าวที่ผิดๆ เช่นนี้ หรือถึงแม้ว่าจะมีข่าวผิดข่าวลวง ผู้เกี่ยวข้องก็ดำเนินการแก้ไขได้ทัน

เรียบเรียงจาก

BBC NEWS “Coronavirus: What misinformation has spread in Africa?” 24 April 2020

จาก <https://www.bbc.com/news/amp/world-africa-51710617?__twitter_impression=true>

สืบค้นเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2563